

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

5 — Calea Rahovei — 5

Lângă Palatul Justiției

Cu acest număr încheiem anul 1904.

Numărul viitor va apare la 1 Ianuarie 1905.

Tabla de materii pe 1904, se lucrează de către d-l G. Bădulescu, grefier la Inalta Curte de Casație în colaborare cu d-l Ion S. Codreanu, proprietarul acestui ziar. Această tablă de materii va fi nu adevărat repertoriu juridic, și va apare și distribui în cursul lunii Ianuarie, numai acelor abonați cari se vor găsi în corent cu plata abonamentelor.

S U M A R

Scrisorile d-lui Codreanu și Negulescu;

Lupta contra proxenetismului, (urm. 3-a) de d-l N. Petrovici;

JURISPRUDENȚA ROMANA:

Curtea de Casație s. I: Camera de Comerț din Galatz cu Primăria Galatz și Conte Giulius Rasponi;

Tribunalul Iași s. I: Maria Eracide și alții cu soții Ion și Marin Finichi, cu o Observație de d-l D. Alexandrescu;

Informațiuni.—Bibliografii.

Onorate și mult iubite Domnule Director,

Relativ la articolul d-lui D. G. Longinescu, avocat din Iași, ce s'a publicat fără cunoștința D-v. în Curierul Judiciar, No. 85 din 16 Decembrie cor., sub-scrisul, în calitate de redactor-administrator și proprietar, am onoare a vă pune în vedere că acel articol a fost adus la redacție și verificat de d-l G. G. Mironescu, membru în Comitetul de redacție, care a permis publicarea lui, conform votului Comitetului presidat de D-v în ședința din 26 Ianuarie 1904, al cărui proces-verbal s'a publicat în Curierul Judiciar, No. 8 din 29 Ianuarie 1904; prin care s'a decis ca ori-ce membru din Comitetul de redacție are dreptul să publice articole sub iscălitura sa, fără a fi supuse controlului cui-va; iar articolele semnate de alte persoane, să se publice după verificarea unui membru din Delegația comitetului de redacție, care permițând publicarea, ia răspunderea articolului publicat.

Iată, într'adevăr, și partea referitoare din procesul verbal mai sus citat:

„S'a ales în urmă o comisiune ce va purta numele de: Delegația comitetului de redacție, compusă din d-nii D. N. Comșa, Anton Nenoveanu, Gr. V. Maniu, G. G. Mironescu, Iulian Teodorescu și D. Dobrescu, care să citească și să verifice, dând aprobare a se publica articolele și hotărârile trimise Redacției».

In aceste condițiuni, înțelegeți foarte bine, Domnule

Director, că autoritatea D-v. n'a putut fi întru nimic știrbită prin faptul că s'a publicat acel articol, mai cu seamă acum când D-v. v'ați convins că sub-scrisul care se ocupă de formarea, combinarea și distribuirea materiilor ce compun ziarul, am fost ocupat în acel timp cu aducerea și montarea unei noue mașini tipografice și n'am avut nici timpul material să iau cunoștință de acel articol; fiind-că însăși corectura întregului număr a fost făcută de însuși d-l Mironescu, care v'a și declarat că ia asupra și toată răspunderea.

Față cu aceste împrejurări, cred că este bine să închidem un incident atât de regretabil, și vă rugăm, Domnule Director, a primi asigurarea celei mai perfecte stime și considerațiuni ce vă păstrăm.

22 Decembrie 1904

Ion S. Codreanu

* * *

Primum din partea d-lui D. Negulescu următoarea scrisoare, pe care o publicăm cu plăcere:

Domnului Director al ziarului „Curierul Judiciar”,

În urma depunerii la Senatul Universitar a memoriului meu alăturat pe lângă Dreptul de azi, d-l Mironescu prezentând Senatului Universitar o petițiune, prin care recunoaște că a dat d-lui Longinescu elementele articolului apărut în Curierul Judiciar din 16 Decembrie 1904, cu privire la lucrarea mea: Teoria Poprirei, m'am convins că d-l Cesărescu nu a conlucrat la acest articol.

Primiți, vă rog, d-le Director, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

22 Decembrie 1904

Demetru Negulescu

Profesor suplinitor la Universitatea din București
Magistrat Trib. Ilfov

Lupta în contra proxenetismului

(Urmare și fine) (*)

VI

Să revenim acum la conferința de la Paris și în puține cuvinte să arătăm cum s'a născut ea.

Plaga proxenetismului fiind aproape generală și toate Statele contribuind cu numeroase victime la întreținerea acestor traficanti, lupta în

(*) Vezi Curierul Judiciar No. 84 și 86 din 1904.

contra pericolului s'a început mai întâiu prin inițiativa privată. În anul 1877 se înființează la Neuchâtel «*L'Union international des amis de la jeune fille*». În curând societăți identice se înființează pretutindeni în Occident, în anul 1896 se crează una la Friburg. La Paris se organizează «*l'association pour la repression de la traite des blanches et la préservation de la jeune fille*» și altele.

În Anglia «*The national vigilance association*» își dădu toate silințele pentru a crea în toată Europa o mișcare a opiniunii publice în favoarea unei intervențiuni directe a legii. În Franța, cum era și de așteptat, acela care se pune în capul acestei mișcări este ilustrul senator Bérenger. Toate aceste societăți trebuiau să și combine eforturile pentru ca rezultatul să fie mai sigur și atunci se întruniră în congres. Primul congres din inițiativă privată, neoficial, se ține la Londra în Iunie 1899, cu care ocazie se constată că traficul cu femeile există aproape pretutindeni, iar traficanții fac parte din asociațiuni bine organizate, cu agenții răspândite în toată lumea. Se făcură revelațiunile cele mai sfâșietoare și toți căzură de acord asupra necesității unei intervențiuni energice. În Octombrie 1901 avu loc la Amsterdam o conferință internațională; trebuia însă ca chestiunile ce se desbăteau acolo să intereseze direct guvernele diferitelor state și deci era necesară provocarea unei conferințe oficiale. Biourul internațional s'a adresat atunci guvernului francez prin intermediul d-lor Bérenger și Picot. Propunerea a fost primită cu o vie simpatie și în lunile Martie și Aprilie 1902 d-l Delcassé, ministru de externe al Franței, adresă în numele guvernului francez puterilor streine o invitațiune de a lua parte la o conferință, comunicându-le și programul chestiunilor de discutat. La acest apel au răspuns 16 State și la 15 Iunie 1902 s'au întrunit la Paris, sub președenția d-lui Bérenger, reprezentanții: Germaniei, Austriei, Belgiei, Brasiliei, Danemarcei, Spaniei, Franței, Angliei, Ungariei, Italiei, Norvegiei, Olandei, Portugaliei, Rusiei, Suediei și Elveției⁽¹⁾. Cum vedem România a strălucit prin absență.

Lucrarea în sânul conferinței nu era ușoară. Reprezentanții ai atâtor State cu moravuri și legislațiuni diferite, fie-care avea amorul propriu de a impune celor-l'alți legislațiunea țării sale, mai cu seamă când acea țară mai avea asupra materiei și o legislațiune perfectă, cum de pildă aceea a Austriei, a Norvegiei, Angliei ori Germaniei.

Se convinseră în cele din urmă conferențiarilor că rolul lor nu era de a recomanda celor-l'alți legislațiunea țării lor, ci de a cunoaște defectele tuturor legislațiunilor, și a indica măsurile cele mai eficace de luptă contra proxenetismului, mai cu seamă internațional. După 10 zile de discuțiuni au semnat la 25 Iulie 1902 cele 2 acte diplomatice și anume: a) *un proiect de convențiune* cu dispozițiuni penale, pe care conferința le crede necesare în toate țările, cu o *anexă* care determina spiritul acestei convențiuni; b) *un proiect de aranjament* relativ la măsurile administrative ce se pot lua imediat de statele contractante.

Prin proiectul de convențiune, compus din 10 articole, conferința propune reforme cari de s'ar admite ar stărpi în mare parte răul care roade societatea omenească, căci iată ce conține primele 2 articole.

Art. 1. Să se pedepsească ori-cine, pentru a satisface pasiunile altuia, a ademenit, înduplecat, ori ascuns⁽²⁾ chiar cu consimțământul său, o femeie sau o fată minoră în vederea desfrâului, chiar dacă diversele acte cari sunt elemente constitutive ale infracțiunii vor fi fost săvârșite în țări streine.

Art. 2.—Să se pedepsească ori-cine, pentru a satisface pasiunile altuia, a ademenit, înduplecat, ori ascuns, o femeie sau fată majoră în vederea desfrâului, prin fraudă, sau prin violențe, amenințări, abus de autoritate, sau ori-ce alt mijloc de constrângere, chiar dacă diversele acte cari sunt elementele constitutive ale infracțiunii se vor fi săvârșit în țări diferite⁽³⁾.

Cum vedem conferențiarilor de la Paris nu mai cer «obișnuința» ca element esențial al delictului; nu mai cred necesar ca toate actele cari constituiesc elementele infracțiunii să fie săvârșite în țara în care se urmărește proxenetul; numai fac deosebire între fete și femeii minore și fete și femeii majore. Singura deosebire este că pentru ca să existe infracțiune față cu femeile și fetele majore, trebuie să se fi comis prin «fraudă, violență, amenințări, abus de autoritate, sau ori-ce alt mijloc de constrângere».

Prin art. 3 părțile contractante, a căror legislațiune ar fi insuficientă, se obligă a propune legislațiilor respective măsurile necesare pentru pedepsirea acestor infracțiuni.

Prin art. 4 Statele contractante se obligă să și comunice legile existente și acele ce se vor mai înființa relativ la obiectul acestei convențiuni.

⁽²⁾ În redacțiunea franceză sunt cuvintele: «*embauché, entraîné ou détourné*».

⁽³⁾ Pandectes françaises, Recueil de jurisprudence et de législațiuni, loc. citat.

⁽¹⁾ Pentru toate aceste detalii vezi Paul Matter, op. citat, pagina 9—14.

Prin art. 5 se dispune că infracțiunile din primile două articole sunt de drept înscrise între acele care conform convențiilor existente între statele reprezentate în conferință, dau loc la extraditație.

Art. 6 simplifică formalitățile relative la transmisiunea și execuțiunea comisiunilor rogatorii.

Art. 7 obligă părțile contractante ași comunica buletinele de condamnăți.

Art. 8 admite Statele ne semnatare să adere la prezenta convențiune, notificând intențiunea lor guvernului francez, care la rândul său o va aduce la cunoștința Statelor contractante.

Art. 9 dispune că această convențiune intră în vigoare după 6 luni de la schimbarea ratificațiilor.

Prin ultimul art. 10 se dispune că ratificarea convențiilor și schimbarea ratificărilor se vor face la Paris.

Am arătat că la această convențiune există o anexă, sau un «*projet de protocole de clôtur*». Explicațiunile date sub cele patru litere A. B. C. D. din acest protocol fiind de mare importanță le vom reproduce în întregime.

A. Dispozițiunile art. 1 și 2 trebuiesc considerate ca un minimum, în acest sens că guvernele contractante rămân absolut libere să pedepsească și alte infracțiuni analoage, cum ar fi, de pildă, *ademenirea majoarelor* (*l'embauchage des majeures*), *chiar dacă n'ar fi nici fraudă, nici constrângere*.

B. Pentru reprimarea infracțiunilor prevăzute în art. 1 și 2, vârsta majorității ar trebui să fie aceea stabilită de legea civilă.

C. Pentru reprimarea aceluiași infracțiuni, legea ar trebui să edicteze, în toate cazurile, o pedeapsă privativă de libertate, fără prejudiciul celorlalte pedepse principale ori accesorii, ea ar trebui asemenea să țină seamă, independent de vârsta victimei, de diverse circumstanțe agravante ce s'ar putea întâlni în speță, ca acelea care sunt visate prin art. 2, sau faptul că victima va fi fost dată desfrăului.

D. *Casul de retențiune*, contra voinței sale, a unei femei sau fete într'o casă de corupțiune, n'a putut să figureze, *cu toată gravitatea sa*, în prezenta convențiune, pentru că depinde în mod exclusiv de legislațiunea internă (*).

Proiectul de aranjament are de scop să asigure femeilor majore, înșelate sau constrânse ca și femeilor și fetelor minore o protecțiune eficace contra traficului criminal cunoscut sub numele de «*traite des blanches*».

Prin acest act compus din 9 articole se re-

comandă o serie de măsuri administrative, ast-fel: Prin art. 1 se dispune ca fie-care țară contractantă să designeze autoritatea însărcinată cu centralizarea tuturilor informațiilor relative la acest trafic. Prin art. 2 se recomandă guvernelor să stabilească o supraveghere spre a urmări pe conducătorii femeilor și fetelor destinate desfrăului. Prin art. 3 și 4 se organizează repatrierea victimelor traficului. Prin art. 5 se declară că prin dispozițiile din art. 3 și 4 nu se deroagă la convențiunile particulare existente între statele contractante. Prin art. 6 se dispune supravegherea biurourilor sau agențiilor care se ocupă cu plasarea femeilor și fetelor în străinătate. Prin art. 7 se încredințează guvernului francez aceeași misiune ca în art. 8 din convențiune. Prin art. 8 se fixează punerea în aplicare a aranjamentului, după 6 luni de la schimbarea ratificărilor, iar art. 9 are același obiect ca art. 10 din convenție.

VII

Iată în scurt rezultatul deliberațiilor conferinței din Paris. Delegații celor 16 state, adânc pătrunși de răul care roade societățile omenestii de pretutindeni și doritori de a veni în ajutorul nenorocitelor care fac obiectul acestui comerț, împedându-l pe viitor, au pus numai jaloanele reformelor de realizat, stabilind câte-va principii. Rămânea acum fie-cărui stat să realizeze acele reforme și să le completeze cum va crede mai meritoriu pentru moravurile fie-cărei țări. Conferințarii au avut cea mai mare grijă de a nu atinge susceptibilitățile statelor; de aceea vedem că se feresc de a fixa pedepse pentru faptele ce cred că trebuiesc pedepsite, lăsând aceasta în grija fie-cărui stat. Înțelegerea perfectă între cele 16 state nu era de cât începutul unor nouă serii de lucrări, modificarea legilor existente în scopul unic: *stărpirea proxenetismului*; iar țara care cu grabă păsește la această muncă este tot Franța. Codul penal francez păcătuia mai prin aceleași lacune, pe care le-am semnalat în Codul nostru, așa că prin legea din 3 Aprilie 1903 se dă prima satisfacție conferinței de Paris, modificând art. 334 și 335 C. p.; art. 4 din legea din 27 Maiu 1885 relativ la vagabondagiū, definind cine sunt «*souteneurs*» și stabilind pedepse în contra lor; art. 5 și 7 din Codul de procedură penală, inspirându-se legiuitorul francez în aceste modificări, de desideratele proiectului de convențiune.

Cum însă articolul modificat care se referă la actele ce constituiesc proxenetismul este tot 334 (art. 267 C. p. r.) îl vom reproduce în întregime, bine înțeles tradus.

Art. 334.—Se va pedepsi cu închisoarea de la

(*) Paul Matter, op. citat, p. 84.

6 luni la 3 ani și cu o amendă de la 50 fr. la 5000 franci :

1° «Orî-cine va fi atentat la bunele moravuri, excitând, favorisând, orî inlesnind obișnuit, desfrâul său corupțiunea tinerilor de ambele-sexe mai mici de 21 ani.

2° «Orî-cine, pentru a satisface pasiunile altuia, va fi ademenit, înduplecat sau ascuns (5), chiar cu consimțământul său, o femeie sau o fată minoră în vederea desfrâului».

3° «Orî-cine, pentru a satisface pasiunile altuia, va fi ademenit, înduplecat sau ascuns, o femeie, orî o fată majoră în vederea desfrâului, prin fraudă sau violență, amenințări, abus de autoritate, sau alt mijloc de constrângere».

4° Orî-cine prin aceleași mijloace va fi reținut, contra voinței sale, chiar pentru cauză de datorii contractate, o persoană chiar majoră, într'o casă de corupțiune, sau o va fi constrâns să se dedea la prostituție.

«Dacă delictele de mai sus au fost excitate, favorisate, orî inlesnite de tatăl, mama, tutorii sau cele-l'alte persoane enumerate în art. 333 C. p. pedeapsa va fi închisoarea de la 3 la 5 ani.

«Aceste pedepse se vor pronunța chiar când diversele acte cari sunt elementele constitutive ale infracțiunilor, vor fi fost săvârșite în țări diferite».

Din redacțiunea textului rezultă că legiuitorul francez a introdus următoarele modificări și noi dispozițiuni :

1. În primul loc a considerat că pedeapsa nu este destul de severă în raport cu gravitatea și tristele consecințe ale faptului și a mărit-o.

2. A menținut redacțiunea primului alineat de sub vechiul art. 334 (art. 267 C. p. r.) în virtutea căruia, excitarea, favorisarea și inlesnirea corupțiunii tinerilor din cele două sexe, mai mici de 21 ani, nu se pedepsește de cât dacă se stabilește «obișnuința» (paragraful 1). Aici este principiul general al legii care înțelege să pedepsească orî-ce act de excitare, inlesnire, orî favorisare a minorilor la desfrâu și jurisprudența face pe fie care zi aplicațiunii din ce în ce mai interesante. Deci interpretarea actuală a vechiului art. 334 C. p. rămâne aplicabilă noului text. (Garraud, V. 4, No. 490—491).

3. A lovit în mod special proxenetismul internațional introducând dispozițiuni mai restrânse în paragrafele 2 și 3.

În virtutea paragrafului 2, delictul există din momentul ce s'a stabilit o înțelegere între proxenet și victimă, bine înțeles în vederea prostituției, a corupțiunii,—*obișnuința* nu mai e nece-

sară, așa că *faptul unic* izolat este suficient pentru a constitui delictul. Rămân însă și de acum înainte nepedepsite : a) *tentativa acestui delict*, adică când insistențele proxeneților pe lângă femeile și fetele minore nu sunt încoronate de succes, nu sunt acceptate ; b) *delictul acesta însăși comis față cu băieții minori*, căci sunt țări unde băieții ca și femeile, fac obiectul acestui trafic. E probabil că proxeneții față cu această lacună își vor recruta victimele printre băieți, cel puțin pentru țările unde sunt căutați, așa că o mai eficace protecțiune numai pentru femei va fi un pericol mai mare pentru băieții minori.

4. A pedepsit prin paragraful 3, *ademenirea, antrenarea și ascunderea* femeilor și fetelor majore, în vederea corupțiunii, când consimțământul lor a fost surprins prin fraudă, sau extorcat prin violență.

Este evident că prin această reformă un însemnat număr de fete și femei sunt protejate contra proxeneților, —prin faptul însă că legea franceză n'a voit să acorde aceeași protecțiune fetelor și femeilor majore ademenite de proxeneți fără fraudă, orî violență sub orî-ce formă, proxenetismul va rămânea și de aici înainte o profesie.

Voci autorizate s'au ridicat în Senatul francez, cerând protecțiunea complectă a femeilor majore, fără nici o distincțiune în contra proxeneților. Din nenorocire, din cauza prea complicatei organizațiunii a prostituției din Franța, această dorință nu s'a putut realiza. Proxenetismul a primit, ce'i dreptul, puternice lovituri prin legea franceză, cum însă i s'a lăsat un întins câmp de operație, el se va ridica în curând, chiar dacă toate Statele ar adopta reforma franceză pentru că lovitura nu este mortală ; el va trăi ca și până acum, cu deosebire că și va recruta victimele mai mult printre fetele și femeile majore. Societatea din punctul de vedere moral nu va câștiga mai mult, căci în loc ca o femeie să fie desfrânată înainte de 21 ani, va fi după 21 ani, *dar tot va fi*, grație activității proxeneților și necesităților caselor de prostituție, autorizate orî clandestine, din țară orî streinătate. Rămâne ca Statele cele-l'alte cari nu și-au modificat încă legislația sub acest raport, precum e România, și cari nu sunt împedicate printr'o prea complicată organizație a prostituției să completeze opera începută, realizând desideratul exprimat în Senatul francez.

5. S'a lovit în proxenetismul intern pedepsind (paragraf 4) retențiunea persoanelor chiar majore, bărbați orî femei căci legea nu distinge, în casele de prostituție în contra voinței lor și prin mijloacele indicate la paragraful 3°.

(5) «Embauché, entraîné ou détourné», zice textul francez.

Am văzut că la noi în țară obiceiul acesta al retențiunii prostituatelor, mai cu seamă pentru cauză de datorii, este foarte răspândit.

6. S'au pedepsit și aceia cari constrâng o persoană să se dedea la prostituție. «*C'est le fait trop fréquent d'une mère, d'un père ou d'un mari a zis d-l Bérenger în Senatul francez, qui oblige sa femme ou sa fille à se prostituer pour vivre du fruit de sa débauche, c'est le fait journalier, celui-la, du souteneur, qui après avoir débauché la fille dont il a fait sa maîtresse, et en avoir joui pendant un temps, trouve agreable de vivre sans travailler et force la malheureuse qu'il a su dominer à se prostituer à son profit*».

Reese din toate aceste modificări ideea că pe viitor prostituția să fie rezultatul inițiativei individuale, al reflexiunilor personale ale aceluia care voește să îmbrățișeze această meserie. Nici sfătuitorii, nici constrângătorii cari să profite de prostituția femeii; ea însăși să fie cel puțin stăpână pe produsul desfrăului ei. Ferite dar femeile de sugestiunile, ajutoarele și constrângerile altora, prin pedepse severe, numărul victimelor va scădea simțitor, corupțiunea se va restrânge și bunele moravuri se vor întări.

7. In fine prin ultimul aliniat de sub paragraful 4 s'a remediat la inconvenientul când faptele cari constituiesc elementele delictului sunt savârșite în țări streine și s'a hotărât pronunțarea pedepsei chiar în acest cas.

VIII

Cum vedem sâmburele reformei franceze este art. 334 Cod. pen. S'au adus îmbunătățiri simțitoare vechiului text, dar a rămas încă mult de făcut; în orî-ce cas Republica Franceză a ținut să fie exemplul de solitudine pentru interesele morale ale poporului francez și ale lumii întregi, luând pe de o parte inițiativa conferinței de Paris, modificând, pe de altă parte, cea d'întâi și grabnic legile referitoare. Guvernul acestei țări a simțit necesitatea reformei, s'a pătruns de mizeria care stăpânește pe o parte din supușii săi și le-a venit în ajutor. A dovedit Franța și de astă dată că tot din acest colț al pământului pornesc ideile generoase, reformele umanitare. Nu rămânea de cât să fie imitată în această direcție de statele cu o legislație mai imperfectă de cât a ei.

România face parte dintre acestea și e bântuită tot de acest flagel al proxenetismului intern și mai cu seamă internațional, fiind prin situațiunea sa geografică mai aproape de acele debușeuri streine.

Ce a făcut însă guvernul român pentru protejarea supușilor săi, cel puțin după conferința de la Paris? Aproape nimic, căci nu cunoaștem

alt-ceva de cât circulara ministerială amintită. Nu știm nici dacă România a aderat la proiectele de convențiune și aranjamentele conferinței de Paris. Circulara Ministerului de Justiție lasă însă a se înțelege că aderarea s'a făcut, căci alt-tel n'ar fi avut nici un rost măsurile admistrative și de poliție luate prin Ministerul de Interne.

Partea esențială însă este modificarea și complectarea Codului penal în dispozițiunile referitoare la faptele din care derivă și cari alimentează proxenetismul. Ministerul Justiției care obosește așa de puțin parlamentul cu proiectele sale de legi, ar putea cel puțin de data asta să se grăbească. Orî-ce întârziere dovedește că statul român nu are sentimentul necesității acestei reforme, nu este pătruns de răul care bântue pe o parte din supușii săi, nu ține la îndreptarea și consolidarea bunelor moravuri.

Brăila 16 Iulie 1904

N. Petrovici

Procurorul Tribunalului Brăila

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 13 Octombrie 1904

Președenția D-lui C. C. ȘTEFANESCU, Consilier
Camera de comerț din Galați cu Primăria com. Galați, Con-
tele Giulis Rasponi ș. a.

Domeniū public.—Criteriul după care legiuitorul s'a condus pentru caracterizarea bunurilor ce aparțin domeniului public.—Natura bunului.—Declarația legii.—Constatarea instanței de fond că un imobil în litigiū aparține domeniului public.—Constatare de fapt.—Aprecieare suverană.—(Art. 1844 și 476 Codul civil).

1. Din combinarea art. 1844 și 476, și în special din art. 1844, rezultă că ceea-ce a luat legiuitorul ca normă pentru caracterizarea unui bun ca aparținând domeniului public, și prin urmare scos din comerț și imprescriptibil, este numai natura lui, sau declarațiunea legii.

2. Constatarea făcută de instanța de fond cum că un imobil în litigiū, prin natura lui, nu aparține domeniului public, este o constatare de fapt, de atributul suveran al instanțelor de fond, și care scapă controlului Curței de casație.

Decisiunea 434/904.—Respins recursul făcut de Președintele camerei de comerț din Galați contra decisiunei Curții de apel din Galați, s. I cu No. 158/903 dată în proces cu Primăria comunei Galați, Contele Rasponi ș. a.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Gr. M. Buiuciu;

Pe d-nii avocați M. Antonescu și Emil Vulpe în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați Păunescu și Pantazi în combateri;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

I. «Curtea a violat art. 476 și 1844 Cod civ. admitând prescripțiunea unui imobil de Domeniū public după destinațiunea lui prevăzută în brisovul Demnului Mihail Sturza. Curtea dă o mo-

tivare eronată deciziunii și comite un exces de putere când refuză caracterul de domeniu public lucrurilor destinate pentru un serviciu de interes general, cum este în speță localul bursei.

Având în vedere că se constată din deciziunea atacată că obiectul acțiunii de față, ast-fel cum a fost desbătută d'inaintea instanțelor de fond, constă în cererea camerei de comerț din Galatz și a primăriei acestei comune, ca să fie obligați intimații de azi în recurs, să pună la dispoziția camerei de comerț, imobilul din orașul Galatz, str. Portului pentru a instala într'ansul bursa comercianților din acel oraș, și să le plătească ca daune, suma de 120000 lei, cât a fost nevoită camera de comerț să plătească pentru un alt local în care a fost și este instalată bursa; că, ambele instanțe de fond, au respins acțiunea ca neîntemeiată;

Având în vedere că intimații au opus ca mijloc de apărare la această acțiune, că atât ei cât și autorul lor au stăpânit imobilul în litigiu mai mult de 10 ani, în baza unui just titlu, cu bună credință; că, la aceasta, camera de comerț a obiectat că acest imobil este imprescriptibil, de oare-ce a fost destinat a servi de local unei instituții publice și ca atare că ar fi scos din comerț;

Că, Curtea de fond, cercetând stipulațiunile hrisovului fostului Voevod al Moldovei Mihalache Șturza, din 5 Iunie 1846, întărit și prin ofisul domnesc al Voevodului Gr. Ghica, din 17 Ianuarie 1850, constată în fapt că prin acel hrisev s'a hărăsit caminarului Ion Anglezi, autorul intimațiilor de azi, un loc din Galatz de pe malul Dunărei, pentru a construi pe el, cu cheltueala lui, o bina în care să se adune breasla comercianților din Galatz; și că acel local destinat numai pentru interesul numitei bresle, nu poate fi considerat de domeniul public, și ca atare scos din comerț, ci de domeniul privat și ca atare prescriptibil; că, apoi, Curtea de fond, constatând în fapt, că intimații au în favoarea lor prescripțiunea de 10 ani, cu just titlu și bună credință, a confirmat sentința tribunalului, prin care se respinsese ca nefondată acțiunea;

Considerând că prin art. 1844 C. civ. se declară imprescriptibile bunurile care prin natura lor, sau prin o declarațiune a legei, nu pot fi obiecte de proprietate privată, ci sunt scoase afară din comerț;

Că, prin art. 476 același Cod, se arată ce fel de bunuri pot fi considerate ca dependente ale domeniului public, și ca atare scoase din comerț;

Considerând că din combinarea acestor dispozițiuni și în special din art. 1844, rezultă că cea-ce a luat legiuitorul ca normă pentru caracterizarea unui bun ca aparținând domeniului public, este numai natura lui, sau declarațiunea legei;

Considerând că în specie, Curtea de fond constată în fapt, că imobilul în litigiu, prin natura lui, nu aparține domeniului public;

Considerând că această constatare de fapt, stabilită în mod suveran de Curtea de fond, scapă controlului Curții de casațiune;

Considerând că ast-fel fiind, și întru-cât nici în puterea hrisevului de la 1846, imobilul în litigiu nu poate fi considerat ca aparținând domeniului public, de oare ce în acel hrisev nu există vre-o dispozițiune specială prin care locul părăsit și binaua ce urma a se face pe dânsul să se declare scos din comerț, nu poate fi vorba de violarea sus citatelor texte de lege, și prin urmare mijlocul de casare se găsește neîntemeiat;

Asupra motivului al II-lea de casare:

II. «Curtea violează menționatele texte de lege neținând cont că chiar terenul pe care s'a făcut construcția pentru localul bursei este de domeniu public când s'a dat hrisevul lui Mihail Șturza, caracter pe care l'a conservat până acum, fiind-că n'a intervenit nici un act prin care să i se schimbe destinațiunea.

Considerând că Curtea de fond constată în fapt, că locul pe care este construit imobilul în litigiu, nu se află situat chiar pe malul Dunărei, unde trag vasele, cu drumul de halagiu, care se vede că a fost respectat;

Considerând că față cu această constatare de fapt, care scapă de asemenea controlului Curții de casație, terenul pe care se află imobilul în litigiu, nu poate intra în categoria bunurilor arătate în art. 476 C. c. ca aparținând domeniului public, și deci, nici acest mijloc de casare, nu este întemeiat.

Pentru aceste motive respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI, Secția I

Audiența de la 15 Martie 1904

Președenția D-lui EM. LEPĂDATU, Jud. de ședință

Maria L. Eraclide și alții cu soții Ion și Marin Finichi

Sentința civilă No. 141

Successiune.—Liberalității între vii făcute de decedus.—Reducerea lor când întrece cotitatea disponibilă.—Dreptul de a cere această reducere.—Dacă aparține numai erizilor rezervatari sau și altor erizi și creditorilor defunctului.—Patrimoniul în care intră sumele provenite din reducerea liberalităților.—Acceptarea succesiunii, de către eredele rezervatar, sub beneficiu de inventar.—Separarea patrimoniului său de acela al succesiunii.—Creditorii ai defunctului.—Urmărire.—Poprire.—Dacă pot urmări sau popri sumele provenite din reducerea liberalităților între vii făcute de debitorul lor.—(Art. 848 Codul civil român; art. 921 Codul civil frances)

Numai eredele rezervatar poate cere reducerea liberalităților între vii, când întrec cotitatea disponibilă, și prin erede se înțelege acela care a acceptat succesiunea, iar sumele provenite din această reducere intră direct în patrimoniul eredei rezervatar, nu în patrimoniul succesiunii; și dacă moștenitorul a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, se face separațiune între patrimoniul defunctului și al eredei; prin urmare, bunurile dintr'un patrimoniu nu se pot confunda cu bunurile din cel-l-alt, iar creditorii succesiunii nu sunt și creditorii succesoriilor cum ar fi când succesiunea ar fi primită pur și simplu.

Ast-fel fiind, creditorii personali ai defunctului nu pot urmări și face poprire pe sumele provenite din reducerea liberalităților între vii, sume intrate în patrimoniul eredei, nu în patrimoniul succesiunii.

De asemenea, reducerea liberalităților între vii nu poate fi cerută nici o dată de creditorii defunctului; căci creditorul nu poate avea mai multe drepturi de cât debitorul său când exercită drepturile lui, și dar cum defunctul donator nu putea cere, în viață fiind, reducerea unei donațiuni care este irevocabilă, nici creditorii săi nu o pot cere.

S'a ascultat: d-nii avocați Xenofon Eraclide și Leatris, din partea contestatorilor Maria L. Eraclide și alții, precum și d-l avocat Bogza din partea intimațiilor, soții Ion și Maria Finichi.

S'a ascultat d-l avocat I. Velciu, care a ocupat fotoliul ministeriului public, fiind minor în cauză, în concluziuni.

Tribunalul deliberând,

Asupra contestației făcută de Xenofon Eraclide avocat din Iași personal și ca procurator al d-nei Maria L. Eraclide tutrice legală a minorilor săi copii: Virginia, Ștefania, Ștefan, Margareta Clara și Ana Eraclide precum și a d-relor Alice Eraclide, Elena Eraclide, Ortansa Eraclide, D-na Alexandrina Negruzi cu consimțimintul soțului ei, Locot. I. Negruzi și al d-lui Leon Eraclide inginer, contra popririi cerută și înființată de Ion Finichi și Maria Finichi, domiciliați în Roman, pentru suma de 2672 lei în minele d-lui Georges Eraclide ca tutore al minorei Mihail Livezeanu, asupra sumelor

ce acesta din urmă are a răspunde succesorilor def. Leon Eraclide;

Avînd în vedere că din debaterile urmate se constată: că erezii proprietari fac poprire în calitate de creditorii ai def. Leon Eraclide pe suma ce Georges Eraclide dărește în calitate de tutor al minorului Mihai Livezeanu, succesorilor def. L. Eraclide din reducerea conf. art. 848 C. c. a donațiunii primite de Mihai Livezeanu; că creditorii proprietari se întemeiază tot pe dispozițiunile art. 848 C. c. civil pentru a le profita și lor reducerea donațiunii Mihail Livezeanu;

Considerînd că spre a se putea face poprire, trebuie ca acel ce o face să aibă un drept de creanță contra creditorului terțului poprit, că popritorul vine în virtutea unui drept de creanță contra def. Leon Eraclide, dar pretinde, că suma ce i s'a obținut din reducerea donațiunii făcută lui Mihai Livezeanu, a reintrat în patrimoniul succesiunii, și ca atare, trebuie să profite creditorilor defunctului;

Considerînd că prin acceptațiunea succesiunii sub beneficiu de inventar s'a făcut separațiune între patrimoniul def. Leon Eraclide și al succesorilor săi, și prin urmare bunurile dintr'un patrimoniu nu se pot confunda cu bunurile din cel-l'alt; iar creditorii succesiunii nu sunt și creditorii succesorilor cum ar fi cînd succesiunea ar fi primită pur și simplu;

Art. 848 C. civil dă dreptul erezilor rezervării a cere reducerea donațiunilor făcute de defunct și care ar întrece cotitatea disponibilă. Acest articol însă dă acest drept numai erezilor și beneficiul acestui drept îl restrînge numai la ei;

Atît principiile dreptului cît și textul trebuie să ne conducă la această soluțiune;

În adevăr, din propria lor chemare nu pot cere reducerea unei donațiuni făcută de defunct, căci pentru a o putea cere trebuie să ai un drept acordat de lege, ori legea nu acordă nici un drept similar dreptului eredelui rezervatar; numai eredele rezervatar are răserva art. 848 C. c.; așa dar, nu e de cît o resultantă logică a principiilor, el nu înscrie un principiu nou nici nu face excepțiune la vre'un principiu. De asemenea ca creditor al defunctului nu poate cere reducerea donațiunii făcute de defunct, căci creditorul nu poate avea mai multe drepturi de cît debitorul său cînd exercită drepturile lui, debitorul nu avea acest drept de a reduce donațiunile, ele fiind irrevocabile;

Pe de altă parte, reducîndu-se donațiunile în virtutea art. 848 C. c. sumele provenite nu intră în patrimoniul succesiunii, ele intră direct în patrimoniul eredelui rezervatar; și dacă din art. 848 C. c. rezultă că trebuie să fii erede adică să fi primit succesiunea, aceasta nu însemnează că donațiunea redusă intră în patrimoniul succesiunii, ci însemnează că pentru a cere reducerea trebuie să fii rezervatar, să fi avut dreptul la rezervă, și că trebuie să fii erede adică să fi primit succesiunea, prin urmare cînd se reduce donațiunea se reduce numai pentru eredele rezervatar și în beneficiul lui nu al succesiunii și se acordă, așa dar, rezervatarului un drept, dreptul de a se cere răserva cînd a fost atinsă printr'o donațiune de către defunct cu condițiune de a fi erede, de a primi succesiunea;

Și dacă în cazul cînd eredele primește succesiunea pur și simplu, creditorii defunctului pot profita de reducerea donațiunilor, e numai pentru faptul că patrimoniul defunctului cu al eredelui s'a confundat, donațiunile reduce nu a intrat în patrimoniul eredelui;

Considerînd că în art. 848 C. civ. din codul nostru se reproduce dispozițiunea art. 921 din Cod. civil francez cu deosebirea că se omite fraza ultimă explicativă; că această omitere a legiuitorului nostru este vădit făcută pentru a risipi îndoiala ce dăduse loc controversei în doctrina franceză, îndoială eronată și inexistentă față de principiile dreptului civil, întru cît acea ultimă dispozițiune «donatarii, legatarii și creditorii defunctului nu vor putea cere această reducere și nici nu le

poate profita» era de prisos înscrisă în art. 921. C. civ. francez;

Considerînd, în fine, că art. 848 C. civ. formulează precis că: reducțiunea liberalităților între vii nu va putea fi cerută de cît numai de erezii rezervării etc.

Cuvintele «de cît numai de erezii rezervării» circuește acest drept, restrîgîndu-l numai la anume persoane care le indică;

De cît numai, e o locuțiune ce îngreădește prea puternic pentru a mai introduce elemente sau persoane străine de cele arătate restrictiv;

Avînd în vedere că cererea execuției provisorie este neadmisibilă, întru cît cazul nu e prevăzut de lege, și nici nu se dovedește vre un pericol în întîrziere;

Apreciînd și cererea și cheltueli;

Pentru aceste motive redactate de d-l supleant M. N. Ștefănescu; în unire cu concluziile d-lui locuitor de procuror, admite contestația, anulează poprirea, etc.

(ss) E. Lepădatu, M. N. Ștefănescu.

Grefier (s) Romanescu

Observație. — Sentința trib. din Iași, ce publicăm astăzi, interpretă în mod satisfăcător art. 848 din Codul civil. Acest text determină în mod limitativ persoanele care pot exercita acțiunea în reducere.

Aceste persoane sunt: 1° Moștenitorii rezervării, adică: descendenții (art. 842) și din ascendenți, numai tatăl și mama dăruitorului său testatorului (art. 843).

Rămâne însă bine înțeles că aceste persoane nu pot cere reducerea liberalităților excesive de cît sub condiția de a primi moștenirea; căci pentru a avea drept la rezervă trebuie neapărat a fi moștenitor.

N'ar trebui însă să credem, după cum pe ne drept s'a decis une-ori, că moștenitorii rezervării au această acțiune în calitate de reprezentanți ai defunctului, pentru-că dăruitorul n'a avut-o nici-o dată. Ei exercită deci acțiunea în reducere în puterea legii, ca un drept născut în persoana lor prin deschiderea moștenirii.

Acțiunea în reducere nu este însă personală moștenitorului rezervatar, căci ea fiind un drept ereditar trece la moștenitorii săi ca ori-ce drept bănesc. De aceea, art. 848 conferă în al doilea loc această acțiune nu numai moștenitorului rezervatar, dar și moștenitorilor săi, soluție care ar fi fost adevărată chiar dacă legea n'ar fi fost formală în această privință (1).

3° În fine, acțiunea în reducere mai poate încă fi exercitată de acei cari înfățișează sau reprezintă drepturile moștenitorului rezervatar (*les ayants-cause*). Aceștia sunt: cesionarii, donatarii, legatarii și creditorii moștenitorului rezervatar.

Aceste sunt persoanele care pot cere reducerea liberalităților excesive.

Prin urmare, acțiunea în reducere nu apar-

(1) Cpr. Marcadé, III, 583.

ține nici-o dată donatarilor și legatarilor defunctului, pentru-că ei fiind reprezentanții lui, nici defunctul nu avea această acțiune. Apoi, donatarii și legatarii defunctului ne având dreptul la rezervă, nu se poate pricepe cum ei ar putea să exercite o acțiune care este înființată tocmai în contra lor.

Acțiunea în reducere nu poate, de asemenea, să aparțină creditorilor defunctului, după cum foarte bine decide tribunalul, cel puțin în privința donațiilor (2): 1° pentru-că ei sunt reprezentanții lui, și 2° fiind-că bunurile dăruite de debitorul lor nu mai sunt în patrimoniul lui pentru ca ei să aibă vre-un drept asupra lor.

Textul francez prevede anume că donatarii, legatarii și creditorii defunctului nu vor putea nici să ceară reducerea, nici să se folosească de ea, dispoziție care a fost eliminată de legiuitorul nostru ca inutilă (3).

Aceasta presupune însă că moștenitorul rezervatar a primit moștenirea sub beneficiu de inventar; căci dacă el a primit-o pur și simplu, creditorii defunctului pot exercita acțiunea în reducere chiar în privința donațiilor; pentru-că, în asemenea caz, patrimoniul defunctului fiind una cu acel al moștenitorului, creditorii defunctului au devenit și creditorii moștenitorului rezervatar; or, după art. 848, creditorii moștenitorului au acțiunea în reducere (4).

Acestea sunt adevăratele principii, și tribunalul le aplică foarte bine în specie; de aceea nici nu s'a mai făcut apel în această cauză; căci se știa de mai înainte rezultatul ce ar fi avut un asemenea apel.

D. Alexandresco

INFORMAȚIE

Comitetul de redacție al *Curierului Judiciar* întrunindu-se sub președinția Directorului său, în ședința de la 19 cor., a dispus ca acest comitet să fie format pentru anul viitor de următoarele persoane:

Alexandresco D.;—*Antonescu Emanoil*;—*Bădulescu G.*;—*Cesărescu N. I.*;—*Chirculescu D. N.*;—*Comșa N. D.*;—*Dan M. Em.*;—*Erbiceanu Vespasian*;—*Filotti Victor*;—*Ionescu-Dolj*;—*Mandrea Radu*;—*Maniu V. Gr.*;—*Mironescu G. G.*;—*Nenoveanu Anton*;—*Popescu Stelian*;—*Scriban Ștefan*;—*Tanoviceanu I.*;—*Theodorescu Iulian*;—*Toneanu N. C.*

(2) Creditorii defunctului pot însă să ceară reducerea legatelor, pentru că legatele nu se plătesc de cât în urma datoriilor. *Nemo liberalis, nisi liberatus*, zice un vechiu adagiū. Cpr. și L. 39, § 1, Dig., 50. 16, unde se zice: «*Bona non intelliguntur nisi deducto ære alieno*». Cpr. *Planiol*, III, 3105. *Arntz*, II, 1803.

(3) Cpr. *Planiol*, III, 3105. *Marcadé*, III, 584, p. 479.

(4) *Planiol*, loco cit.; *T. Huc*, VI, 163, in fine. Veđi și t. IV a *Comentariilor noastre*, p. 360.

BIBLIOGRAFIE

- Codul comercial cu noua lege a falimentelor** adnotată și comentată de d-nii *Cesărescu & Dan* însoțit de un **index alfabetic** complet. **Prețul Lei 6.**
- Codul de Comerț** (vol. I 600 pag. cuprinzind Art. 1—60) **comentat** de d-l *M. A. Dimitrescu*, profesor la Școala superioară de comerț din București. **Prețul 10 lei.**
- Gambia și acțiunea Cambială** (5 fascicule apărute) de *Nic. M. Părvulescu*, magistrat și *C. St. Radianu*, avocat. **Prețul** fie cărei fascicule **Lei 1.50.**
- LEGEA TIMBRULUI**, completată cu toate modificările pînă la zi, adnotată cu jurisprudența formată asupra fie-cărui articol și cu diferite observațiuni, însoțită și de un **complet INDEX ALFABETIC**, de *Corneliu Botez*, judecător de ședință Trib. Botoșani. **PREȚUL 3 LEI.**
- Noua Lege a Timbrului** adnotată de d-l *Cesărescu*, însoțită de un **index alfabetic** complet. **Prețul 2 Lei.**
- Procedura penală.** (Codul de instrucție criminală) cu ultimele modificări adnotată cu jurisprudența Română, (1868—1904) a *Tribunalelor, Curților de apel și a Curții de casație* cu trimiteri la ziarele «*Dreptul*» și «*Curierul Judiciar*» și precedată de un **index alfabetic** de d-l *C. Hamangiu*, prim procuror la tribunalul Ilfov. **Prețul 5 lei.**
- Micul Dicționar Juridic de termene**, de d-l avocat *Const. Țicu-Ștefănescu*. **Prețul Lei 3.**
- Laurent C. civ. 33 volume.** — **Planiol 3 vol.** — **Glasson 9 vol. etc. Condițiuni avantajoase.**

Toate aceste cărți precum și alte diferite opere de Drept se găsesc de vânzare la *Redacția acestui ziar*, 5 *Calea Rahovei 5*, de unde se expediază la cerere *contra valoare*: mandat postal timbre sau ramburs. *Taxele postale privesc pe cumpărător*. Comandele se vor expedia pe adresa d-lui *Codreanu*, proprietarul ziarului *Curierul Judiciar*, la București.

A apărut, în editura «*Curierului Judiciar*»: **Studiū de procedură civilă: Executarea silită asupra imobilelor**, format 8° având 684 pagine, de d-

NICOLAE LUCA

Fost magistrat, avocat

CU O PREFAȚĂ

de

D. ALEXANDRESCO

De vânzare numai la *Redacția «Curierul Judiciar»* 5 *Calea Rahovei 5*, București. **Prețul 6 lei broșat**; 7.50 legat în pânză peste tot și 8.50 legat în piele la cotor, elegant pentru bibliotecă. Numele fie-cărui cumpărător se va imprima *gratis*, cu litere de aur, pe cotorul volumului ce va cumpăra.

Volumele vor fi gata broșate și se vor expedia după sărbători *contra valoare*: mandat postal sau ramburs. Porto privește pe cumpărător.

A apărut: **Partea II, vol. VIII a Comentariilor de Drept civil Român** (26 coale tipar) de d-l

D. Alexandresco

PREȚUL 8 LEI. Această parte cuprinde *Contractul de Vânzare* și se va lega cu partea I care are «*Contractul de căsătorie*». **Tabla de materii** se află atașată la finele broșurei aceștia. **Titlul vol.** care se află la începutul broșurei se va lua și pune la începutul volumului VIII. **Prețul întregului vol. (p. I și II)** este de 18 LEI. De vânzare la *redacția acestui ziar*, *Calea Rahovei No. 5.*

Tip. Ziarului CURIERUL JUDICIAR, Calea Rahovei 5, București. — Proprietar Ion S. Codreanu. — c. 4453

SECȚIA ISTORIE
ACADEMIEI P. R.